

O B S A H	str.
1.0 ÚVOD	3
2.0 PRINCIP VÝROBY ODLITKU	5
3.0 VÝROBA FOREM A JADER	7
3.1 Základní rozdělení slévárenských forem	7
3.2 Nepravidelné formy	7
3.2.1 Základní složky formovacích směsi	7
3.2.2 Ostřivo	9
3.2.3 Pojivové soustavy	12
3.2.4 Příprava a zkoušení formovacích směsí	20
3.2.5 Základní principy zkušťování formovacích pecí	20
3.3 Trvalé formy	25
4.0 PŘÍPRAVA TEKUTÉHO KOVU	26
4.1 Přehled materiálů na odlitky	26
4.2 Metalurgické základy tavení slévárenské slitiny	37
4.2.1 Tavení oceli	37
4.2.2 Tavení litin	39
4.2.3 Tavení neželezných slitin	42
5.0 ODLÉVÁNÍ	43
5.1 Základní charakteristiky tavenin	43
5.1.1 Struktura tavenin	43
5.1.2 Fyzikální vlastnosti tavenin	44
5.1.2.1 Povrchové napětí	44
5.1.2.2 Viskozita	46
5.1.3 Zabíhavost	47
5.1.3.1 Obecně k zabíhavosti	47
5.1.3.2 Faktory ovlivňující zabíhavost	48
5.1.3.3 Zkoušky zabíhavosti	50
5.2 Problematika vtokových soustav	51
5.2.1 Základy proudění roztavených kovů	51
5.2.2 Rozdělení vtokových soustav	57
5.2.3 Obecně k výpočtu vtokové soustavy	59
5.3 Vztah tekutého kovu	61
5.4 Přehled způsobů odlévání forem	62
5.4.1 Obecně	62
5.4.2 Gravitační odlévání	62
5.4.2.1 Klasické gravitační odlévání na vzduchu	62
5.4.2.2 Odlévání ve vakuu	63
5.4.2.3 Odlévání v přetlakové atmosféře	63
5.4.3 Odlévání účinkem zvýšených sil	64
6.0 TUHNUTÍ A CHIADNUTÍ ODLITKU	64
6.1 Interakce - tavenina - forma	64
6.1.1 Mechanické namáhání formy	64
6.1.2 Teplotné namáhání formy	66
6.1.2.1 Požadavky na žáruzdornost slévárenské formy	66
6.1.2.2 Plyny v kovech a ve slévárenské formě	66
6.1.3 Chemické namáhání formy	68

6.1.4 Ochrana forem a jader proti zapékání	70
6.2 Krystalizace slévárenských slitin	70
6.2.1 Termodynamika krystalizace	70
6.2.2 Nukleace zárodků	71
6.2.2.1 Homogenní nukleace	71
6.2.2.2 Heterogenní nukleace	73
6.2.3.1 Krystalizace ve formě	74
6.2.3.2 Kinetika krystalizace ve formě	76
6.2.3.3 Odchylky od rovnovážného stavu	78
6.3 Objemové změny při tuhnutí slévárenských slitin - zneškodnění tepelných uzel	83
6.3.1 Smrštování kovů a slitin	83
6.3.2 Důsledky objemových změn při tuhnutí odlitku	86
6.3.3 Tepelný uzel v odlitku	87
6.3.4 Zneškodňování tepelných uzel	88
6.4 Vznik pnutí v odliticích	96
7.0 DOKONČOVACÍ OPERACE PŘI VÝROBĚ ODLITKU	101
7.1 Vytlučení odlitků	101
7.2 Odjádrování odlitků	101
7.3 Odstraňování vtokových soustav a nálitků	102
7.4 Čištění odlitků	103
7.4.1 Čištění omiláním	103
7.4.2 Čištění tryskáním	103
7.4.3 Čištění vodním paprskem	105
7.5 Konečná úprava odlitků	105
8.0 TEPELNÉ ZPRACOVÁNÍ ODLITKU	106
9.0 ZVLÁŠTNÍ ZPŮSOBY VÝROBY ODLITKU	110
9.1 Odlévání účinkem zvýšených sil	110
9.1.1 Odstředivé lití	110
9.1.2 Odlévání do forem při působení zvýšeného tlaku na hladinu kovu v lící komoře	112
9.2 Výroba odlitků lisováním tekutého kovu	113
9.3 Metoda suspenzního odlévání	115
10.0 KONTROLA JAKOSTI ODLITKU	116
10.1 Vlastnosti odlitků a jejich zkoušení	116
10.1.1 Geometrické vlastnosti	116
10.1.2 Mechanické vlastnosti	117
10.1.3 Technologické vlastnosti	118
10.1.4 Korozní vlastnosti	119
10.2 Jakostní klasifikace odlitků	120
LITERATURA	130